

En återkomst som heter duga

Camilla Bergman, MMXIV Origo, på Sundsvalls museum till 9 nov.

Sundsvalls museum ställer för första gången ut skulptören Camilla Bergman, uppvuxen i Sundsvall, i en separatutställning. Direkt vid ingången står hennes senaste verk uppställda, starka och överväldigande. Det känns som att komma in bland skulpturerna i Akropolismuseet i Aten.

Här möter vi bland andra Flora med solhatt i guld och Arkaiskt leende, en avgjutning av konstnärens kore i is som senaste vintern smyckat Jukkasjärvi ishotell) och konstnärens syster Ulla. En man dekorerad med blå keramik har titeln Poet och Ung musiker bär huvtröja och en platta av grön keramik på ryggen. Skulpturerna har en stark närvaro samtidigt som de utstrålar ett inre lugn.

De konsthistoriska influenser Camilla Bergman själv hänvisar till är den kinesiska terrakottarmén (210 före Kristus) som hon såg vid ett besök i Kina 1988, assyrisk och etruskisk konst samt svensk medeltida kyrkoskulptur. Innan hon kunde försörja sig som konstnär restaurerade hon medeltida kyrkoskulpturer åt Riksantikvarieämbetet.

Camilla Bergman lämnade Sundsvall när hon var 17 år för att gå på Västerbergs konstskola i Gävle. Därefter gick hon på Konstfack ett par år och efter det Konstakademien. Nu bor hon i Sollentuna utanför Stockholm. MMXIV i utställningens titel står för 2014 och Origo för ursprung. Delar av utställningen visades i Sandviken utanför Gävle våren 2014.

Utställningen är retrospektiv med verk från 1980-talet fram till 2014. Skulpturerna är oftast gjorda i betong, de äldre i gråbetong, de nyare i vit. Ofta är betongen målade, eller snarare dekorerade, med pastellfärg och ibland även med keramik. Här finns också mindre skulpturer i keramik och brons liksom teckningar i kol och krita.

Camilla Bergman har gjort flera offentliga konstverk runt om i landet, då i brons. I Sundsvall finns Lokattsundsvall framför järnvägsstationen. Jag tar mig dit för att se den och visst, där ligger en lokatt på ett stenblock. Den är mäktig, glänsande och farlig som ett minne av bortsprängd vildmark.

Ett återkommande motiv i utställningen är konstnärens nyligen bortgångna syster Ulla. Hon finns med både som byst och som teckning i kol och svart krita. Bysten är gjord i år, teckningarna är från 1982–83. Både skulpturen och teckningarna reflekterar en skör, genomskinligt skönhet.

Lejon är ett annat återkommande motiv. Ett av konstnärens mer kända offentliga verk är de två lejonerna vid Lejontrappan i Göteborg. I utställningen finns ett litet liggande lejon i brons och en serie små lejon i keramik, målade med engobe. I engoben har konstnären ristat fram ögon, tassar, man, nos med mera.

Två aldrig tidigare utställda studier av en assyrisk relief daterad 650 före Kristus, visar en döende lejoninna. Hon har träffats av två pilar och utkämpar sin dödskamp. Den ena bilden är tecknad i svart, den andra i rostrött.

Camilla Bergman har också tolkat den bevingade grekiska segergudinnan Nike, både i betong och i keramik. Båda versionerna har samma form, men Nike i betong är omålade och grå, dekorerad med spegelskärvor. Nike i keramik har glada men dämpade Bengt Lindström-färger, också i engobe, på vit botten. Camilla Bergmans Nikestatyer är hårt stiliserade figuriner, stolta, raka och definitivt flygfärdiga.

I ett mindre rum i anslutning till utställningshallen står skulpturer från 1980-talet. Här finns Trollkarl, en man med en papegoja på axeln och Skvader dam, en kvinna med en fantastisk hår uppsättning i betong. Kvinnogestalten Drottning är den enda människoskulpturen i helfigur i hela utställningen, annars är det byst eller överkropp som gestaltas, och då snarare idén av en människa än en direkt avbildning. Camilla Bergman jobbar sällan med modell.

I utställningen finns också två stora vackert tecknade fjärilar, Luftburen 1 och 2, samt Svanar, två bronsreliefer av två söta svanar, den ena positiv, den andra negativ. Ett arbete från 1981 visar glaciärstudier från en resa till nordpolen.

Utställning är absolut värd att se.

Text och foto: Karin Kämsby
Volym 2014-10-07

Fotnot: Kore är benämningen på upprättstående grekisk staty från arkaisk tid (huvudsakligen ca 650-480 före Kristus), avbildande en påklädd ung kvinna. (Källa: Nationalencyklopedin)